

KÖNNYŰ VÁROSI LÉT

Cedric af Geijersstam fotóiról

Cedric af Geijersstam: *Elizabéth – Egy lány tükröződése a villamoson*, 2021

Cedric af Geijersstam svéd és magyar szülők gyermeke, 1994-ben született Stockholmban. Nagy-Britanniában folytatott tanulmányai és megszerzett diplomája után a Magyar Újságírók Országos Szövetségénél tanult fotózni, 2022-ben a Főfotó Galériában, Budapesten volt egyéni kiállítása. Gyerekként sok időt töltött Budapesten, és az urbánus lét, a heterogén várostapasztalat nyújtja fotóinak alapélményét ma is. Geijersstam azonban nem egyetlen koncepció, vagy csupán valamilyen koncepció mentén fotózza a várost és lakóit, hanem megtalált, érdekesnek tűnő részletek, csoportok, látképek egyesülnek monokróm fotográfiáiban. Analóg és digitális fotóin a főszereplő az ember – városi környezetben. Más szavakkal: fő témája az ember urbánus mindennapjai. Hogy ezekre a helyzetekre ráleljen, és fotografikus kompozícióvá tegye őket az avantgárd fotó és a *street photo* hagyományát, a banális helyzeteket fotózó Stephen Shore látásmódját követi. A fiatal alkotó fotói könnyed, fiatalos világot tükröznek, némi kellemes retró érzéssel; vasaló nője például a nyolcvanas évek Budapestjére emlékeztet. Talán ennek az is az oka, hogy a digitális fordulat és a CGI fotóművészetre gyakorolt hatását felismerve, és arra reflektálva Cedric af Geijersstam inkább az analóg

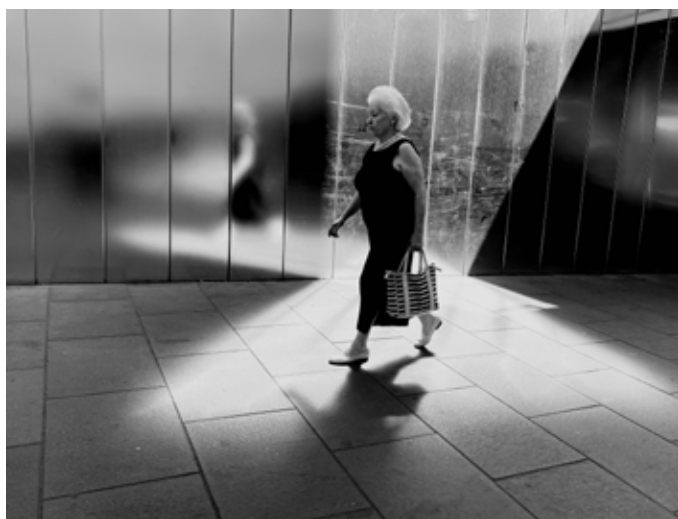
fotózás lehetőségeit és esztétikáját használja. Első fényképezőgépe ugyanis analóg volt; 35 mm-es filmre dolgozott, fekete-fehér fotókban gondolkodott. Az analóg technikát és a 35 mm-es filmet nem hagyta el teljesen, az elmúlt két évben is alkalmazta.

A fekete-fehér fotók túlsúlyának, azaz a monokróm jellegnek a jelentőségét a művész abban látja, hogy „ez lehetővé teszi, hogy az objektum, a textúra és a kompozíció kiemelt szerepet játsszon” – ahogy olvasható volt a *HibrydArt Space Life* című kiállításának falszövegén. Valójában a fekete-fehér fotó eltávolít (vizuális tapasztalatainktól időben és térben), aminek a következtében a látvány erőteljesen esztétizálttá válik. A texturális különbségek ugyan jól érzékelhetőek, de képei mégis inkább az esztétizálásban rejlő lehetőségeket sugallják, tekintve, hogy a monokromitás egyneműsít. A véletlenszerűség, a spontaneitás, a „talált” látvány pillanatszerű megörökítése a kortárs fotográfiában megszokott és jól ismert jelenség – Cedric af Geijersstam a fotográfia modern és kortárs hagyományait alkalmazza vizuális nyelvként fotóművészeti tevékenysége során. Azért említem éppen itt a fotóművészetet, mert a fiatal alkotó alkalmazott fotográfiai tevékenysége (koncertfotók) és a művészeti

fotográfia (utcafotók) között vékony határvonal húzódik. A fotográfia esszenciális jellegét és absztrakciós lehetőségeit felismerő és alkalmazó fotós elsajátította azt a 20. századi fotográfia szövetébe erőteljesen beágyazott látásmódot, amellyel képes felfedezni és érdekessé tenni magát a fotó médiumát.

Munkái könnyed élettapasztalatokat és nem drámai helyzeteket vagy szociológiai problémákat közvetítenek. A voyeur pozíciót, intim betekintést is igen ritkán alkalmazza Geijerstam; a város nagyon is jól látható arcát mutatja, de másként – tükröződések, közlekedési szituációk és összetört üveglakok által rögzíti a látványt – az urbánus lét mindennapi vizuális tapasztalatait, ezekből születik a budapesti *street photography*. A villamos ablaküvegén tükröződő fiatal lány képe (*Elizabeth – Egy lány tükröződése a villamoson*, 2021), éles napsütésben látszó autók, buszok, közlekedők, lámpaoszlopok összetett

viszonyrendszere (*Férfi árnyékkal, amint átkel az úttesten*, 2021), a koronavírusra utaló maszkviselés vicces helyzete (két fiatal lány egyetlen maszkot visel: *Maszkos lányok*, 2020) – hogy csak egy párat soroljunk fel jellegzetes témáiból. Geijerstam utcafotói távolabb állnak a *street photo* szociális témájú és a szociofotó határterületén elhelyezkedő képeitől. Zenei pályafutásának és érdeklődésének köszönhetően több fotót készített a koncertekről, valamint együttesek tagjairól. Ezek őszinte, könnyed pillanatok megörökítései, ahogy a *To Overcome and Face The New Era* című, 2019-ben a Várkert Bazárnál készült fekete-fehér fotó is, amelyen Tóth Balázs és Plaszkó Benke lépnek át gitárjukkal a kezükben egy padon, vagy az a kép, ahol Ivan & The Parazol énekes, Vitáris Iván és szaxofonosa, Jász András egyszalagos kettős portréja látható (*Triton Duo*, 2019).

Cedric af Geijerstam: *Nekem a Széll Kálmán tér* (Moszkva tér) a Riviéra, 2022

Cedric af Geijerstam: *Overcome and Face The New Era* (Várkert Bazár), 2020

Cedric af Geijerstam: *Férfi árnyékkal, amint átkel az úttesten*, 2021

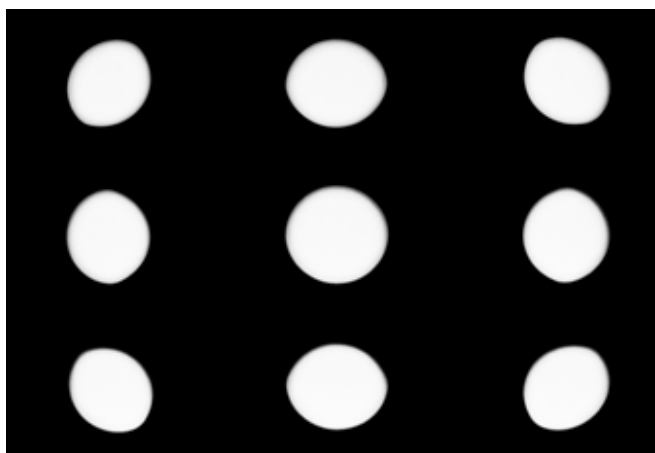

Cedric af Geijersstam: Metro-Spective Moszkva Tér – Maszkos Néni (Széll Kálmán tér, Budapest), 2020

A *street photo* műfaji jellegzetességeinek megfelelően Geijersstam kedvelt témái köztéren ellopott pillanatok, tömegközlekedésben résztvevők, buszon, villamoson utazók szokásos helyzetei: üvegfelületen keresztül látvány, hátulról láttatott emberek, tükröződések, árnyékok, véletlen vizuális együttállások vagy oppozíciók. A szokatlanul magas vagy alacsony nézőpontból fotózott, környezetükkel együtt, esetleg ellenfényben bemutatott tárgyak és emberek arra adnak lehetőséget, hogy elbizonytalanítsák térérzékelésünket, a síkok megdőlnék, kimozdulnak. A centrális perspektívával ellentétben nem a valós tér illúziójává, hanem síkokból összeálló kompozícióvá alakítják a városi látványt, melyhez sokszor csak megfelelő – szokatlan – nézőpontot kell kiválasztania az utcafotósnak. Cedric is így tett, amikor a metró mozgólépcsőjének tetejéről fotózta a közlekedőket (*Moszkva tér – Maszkos néni*, 2020). Az extrém alul- vagy fölülnézet alkalmazását Moholy-Nagy Lászlótól és Alexandr Rodcsenkótól ismerjük, akik ezt a kedvelt módszert – a képzőművészeti konstruktivizmus megoldásainak megfelelően – az átlókra épített kompozíció létrehozásának érdekében alkalmazták.

Cedric af Geijersstam:
Romantikus realizmus, 2021

Cedric af Geijersstam:
On Top Of The World, 2021

Cedric af Geijersstam:
Spot the dots, Budapest, 2021

Cedric af Geijersstamnál a fentebb említett témákat és módszereket javarészt megtaláljuk: az üvegfelületen keresztül való fotózásra további példa a *Romantikus realizmus* (Szarka Eszter, Károly körút, Budapest, 2021), az alacsony nézőpontból rögzített tárgyra további példaként *A világ tetején* című képet (2021) és változatait említhetjük, az árnyék-ábrázolásokra a *Nő és árnyéka* (Sándy Gyula köz, Budapest, 2022) szolgál például. A spontán fotók mellett a művek egy másik csoportját alkotják a megkomponált és szerkesztett, olykor a mikroszkopikus fotóhoz közelítő fotók. Itt ismét Rodcsenkóra és Moholy-Nagyra, valamint a *street photora* kell utalnom. Közös jellemzőjük, ha tetszik, az az alapelv, hogy a reális látványból hozzák létre az absztrakt látványt, tehát a látvány alapú geometrizálás fotografiai megoldásáról

beszélhetünk. Ehhez nem minden esetben kell szokatlan nézőpont, elég, ha a művész közelről fotóz, ami kiemeli a látvány egy részletét úgy, hogy az már nem emlékeztet az eredeti tárgyra, hanem absztrakt kompozíció jön létre és a közönséges esztétikáivá válik. Ezt a módszert alkalmazza Cedric több képén, például a *Spot the Dots* (Budapest, 2021) vagy a *Light Shapes* digitális printjeiben. Az *Összetört* című munkán a megtört üvegfelületen keresztül való fotózás eredményeképpen már-már szemcsés felülethatás, de mindenképpen széttöredezett látvány tárul elénk. A fotós által megmutatott látásmódot pedig bátran használjuk: a „fotószemen” keresztül láttatott környezet vizuális kalandozásra hívja a városlakót, hogy képes legyen felismerni a mindennapokban rejlő költészetet, művészetet.